

gir-hi res més.»

Parlà també del desarmament general i donà sa completa adhesió a les manifestacions de Wilson a favor del desarmament general.

I parlà després de la lliga de nacions, la qual, diu que trobarà indubtablement bona acollida en tota la monarquia.

«En general, termina dient el comte Czernin, estem d'acord, no sols en els grans principis sinó també en algunes condicions concretes de pau. Les diferències que queden no semblen tan grans que un canvi de opinions sobre els punts en què hi hagi divergència no conduís a una aproximació.»

El discurs del canceller alemany té molta més duresa que les paraules del ministre austríac. Fa un poc de història per esbrinar qui promové la guerra, i, després de parlar d'Alsàcia-Lorena, respon detalladament tots els catorze punts del missatge del president Wilson. «Es torna a Parlar de la injustícia d'Alemanya contra França, l'any 1871. L'Alsàcia-Lorena comprèn, com és cosa sabuda, en sa major part, territoris genuïnament alemanys, els quals territoris, mitjançant la opressió i mancament al dret durant segles, havien estat disgregats de l'Imperi alemany, a fins que, darre-rament, l'any 1789, la revolució francesa s'agregà allò que ens en romanía.

Aleshores es convertiren en províncies franceses. Doncs bé, quan en la guerra del 70 demanàrem el retorn dels països que se'ns havien pres injustament, això no era la conquesta d'un territori estranger, sino realment allò que avui s'en diu «desanexió», i aquesta desanexió fou reconeguda per l'Assemblea nacional francesa, i la representació constitucional del poble francès, el 29 de març de 1871, amb gran majoria de vots.

A l'Anglaterra aleshores es parlà de

una manera molt diferent de com es parla avui.»

Sembla, diu, que en els quatre primers punts del programa del president Wilson, es podria arribar, sense cap dificultat, a una intel·ligència.

«Primer. Fora convenis internacionals secrets.—La Història mostra que som nosaltres aquells que abans que ningú podem estar d'acord amb la més ampla publicitat dels convenis diplomàtics.

Recordo que la nostra al·liança defensiva amb Austria-Hongria era coneguda de tothom des de l'any 1889, mentre que els convenis ofensius dels nostres enemics es descobriren només durant aquesta guerra, especialment amb la publicació dels document secrets russos.

Demés, les negociacions de Brest-Lit palesen a tothom que podem estar totalment disposats a accedir a aquesta proposició, declarant com a principi general polític la publicitat de les negociacions.

Segón.—Llibertat de les mars.—La completa llibertat de la navegació marítima durant la guerra i la pau, l'Alemanya la defensa com a una de les primeres i de les més importants exigències del futur. Sobre això, doncs, no hi ha cap disparitat de criteri. La limitació afegida a l'últim per Wilson, no és comprensible, i hom la diria supèrflua, per la qual cosa caldria que fos omesa.

Però allò veritablement important per la llibertat futura de les mars, fóra prescindir de les bases navals poderosament fortificades en les rutes importants, internacionals de navegació, com són Gibraltar, Malta, Hong-Kong, illes Malvines, etc. etc.

Tercer.—Eliminació de qualsevol obstacle econòmic que limiti innecessàriament el comerç.—Absolutament d'acord.